

2 CORINTHIANS

Paul-hu Corinth ekaresia jejëmijade jöhoje.

¹ O asë'e God-are ekaresiae Corinth amore raromarujojo God-ro nimamu Iesu Keriso-are apostle jevë'éro Paul na'o nosi öe Timothy'o noro niö'iro jemë jejëmiromo God-are aribövi Greece sa'a ioro'iorore raromarujojo jemë'o jejëmijö.

² No nague God nosi Vavuohu'o Bada Iesu Keriso'o huë baeromo ajëmijego maro raromo'irarijego.

Paul-hu huë vavaeni baeromo barëjë'éro God rajahijade jöhoje.

³ Asë'e God hu mabëheje. Hu nosi Bada Iesu Keriso-are Börömeje o göho hesi Vavueje. Ëaho God Vavuoho hu mabëheje. Ëhesi bëhoho hu noni vavaenimo avohaje Vavuohoje. Hu sanuamuiromo ajamui avohaje A Börömohoje.

⁴ Huro gövuaje no huë vavaeni bövi bise'o baejamu gövuë'iroho sanuamuego biririvavuajeje ëhuro huë vavaeni bövi bise'o baejë'e aribövioho no'o sanuëmijë'oho eni javuoröhego. Sanuëmego jabu'o birire baeröhego. Huhu no sanuamujadëhi no'o éhi è'oromo a ioro'ioroho sanuëmego mae jëvoröhego.

⁵ Kerisohu baejade éhi jië'e huë vavaeni jovehu ruomanovoromo nosi örire rovajëhi éhi Kerisohu nosi örire bojamuaje biriroho jovëro ruomanova-jeje.

6 Noehu huë vavaeni baejarue ë hesi bëhoho jemesi jöëni baejarueje ëhuro jemë biririvëvego maro va'irarijego. O God-hu sanuamuego biriri baejarue ë hesi bëhoho gemuohoje. Jemesi jöëni baejarueje noehu baejarue ëhi jië'e huë vavaeni baejë'iroho ëhuro biririvëvego baberumi riravo'irarijego.

7 Röhu noro uvarueje: Noehu huë vavaeni baejarue gemuoho jemë'o baejarujëhi ëhi noehu biriri baejarue gemuoho jemë'o baejaruje hö uvoromo ëhuni uvarueje: Iae mae-ëjo. Jemë iae biririvo'arujëjo.

8 Röhu nasi ö mueno'e noeihu Asia sa'are raramoromo huë vavaeni baejare jöho no nague jemëro avoho ga'irarijego. Huë gage marijamuiromo ijo'aho rumorëjavuoromo uehoroho barëjavuamu uvareje: Noehu vuovavuo hesi höjo.

9 Nosi herovoromo uvareje: Vuovavuo'iröhe jöho court-re majahuijamu hejanovë'je javuajëjo. Ëhi herovareje. Röhu ëhi herovare hesi bëhoho God-ro nimadeje noro uehorovoromo uvoröhego: Nosi sivuoho bogo eni javuo'i God-ro vuovë'le aribövioho ajëmego ri'ö'amajëro jië'ëro ëhu'ëro hesi huro ajamui'ajëjo.

10 Sisë döro vuovavuo'i höjadoho God-ro ujuhavuoromo maro ramuadeje. God-hu mare ramuadoho u'emu sisëro javuë'oho maro ramuo'ë'e. No hesi örire mae uehorovoromo uvarueje: U'emu sisëro javuo'iramu röhu maho maro ramuo'ajëjo.

11 Jemëro ajamuiromo nosi jöëni God ua'iramu huro iae ëhi ajamui'ë'e. Ae aho'obëhe ëninami'iramu nosi örire huë baejavuoromo

ajamui'ë'e. Ëhuni ae aho'obëhe nosi jöëni hesi örire mabëhe uaruomo'ë'e.

Paul-hu Corinth amore va'i uëromo röhu bogo va'ade ë hesi jö bëhi Paul-hu majëhijadohoje.

12 Ave jöho no uehorovoromo nimoroharueje. Herovoromo uvarueje: Iae mae-ëjo. God-ro ajamuego no bogo ma-döëremuoho muoho vae'i nosi dë vövöbajo'o uhohu'o ma-va'orahoro a jabesi örire röhu jemesi örirohu'o vaejëvarue höjo. Bogo aehu ëma uvaruoho: Simano ma'e uehore hö uvaruoho bae'i a'i God-hu huë baejavuoromo bojamuaje darugoho ëho no baeromo muoho vaejarue höjo.

13 Ëhesi bëhoho jemëhu sama'e adahoromo mae hejaruje jöhemu no jajivarueje.

14 Jemëro nosi bëhoho ma-bisemu hejarujeje röhu na nege jemë he avohoromo uvo'irarijego: Bada Iesuare majaho rue'iramu Paul-mëhu nosi jöëni nimorohë'i uehorovo'iröhëhi noehu Paulmesi jöëni ëhi nimorohë'i uehorovë'oho iae mae jio'a'ajëjo.

15 Iae na mae uehorovoromo uvodeje: No ëhi mae garorovarue hö uvodohuni ëhuni uvodeje: Naro jemesi örire urimo ö'ejöjo ëhuro vae niö'i ö'ego huë mae bae'irarijego.

16 Urimo ö'oromo jemesirire hiromo Macedonia sa'are va'ejöjo. Macedonia va'oromo vuono bul'öromo jemesi örire röhu maho ö'ejöjo. Ö'iramu jemëro bövie bise'e ajemiromo remö'ö'iramu na mae va'oromo Judea sa'are hi'ejöjo.

17 Na ëhi ë'iro uehorovodeje röhu bogo ö'odeje. Ëhuni nani jemë éma uvaruje: Nörö sareri'e aëro jië'ero bogo rovade höjo. Nani ëhi uvaruje röhu na bogo ëhi jië'e aho jeve. O naehu ëhi ëhi ë'irode muoho uehorovë'oho bogo nasi sinohemu uehorovoromo jöho huotohuotovoromo uëvajeje: Io'ajo. Iae na ë'ejö uëvë'i uëvajeje: Bogajo. Na bogo ë'ejöjo. Na bogo ëhioho jöho huotohuotovoromo jövajeje.

18 God-hu bogo uehore gö gö bae'l'i ma-gemu uehorovajëhi no'o jemë jö majëhijaruoho bogo uëvarueje: Io'a uëvë'i boga uëvarueje.

19 Ëhesi bëhoho God-are Harihe Iesu Keriso-are jöho noro baeromo jemë majëhijareje naro Silas-ro Timothy-ro. Noehu jö majëhijare aho Keriso hu bogo uvë'eje: Io'a uvë'i uvë'eje: Bogajo. Keriso bogo ëhioho uvë'eje. Al'i Kerisohu diehi ajamuiröhego God-hu uavadëhi huro io'a gemu uvoromo ëhi ëhi ajamuibe rovë'eje.

20 Keriso bogo rovade majare God-ro mae uvobe rovadeje: Naro nasi aribövioho ëhi ëhi mae vaejëvo'ejöjo. Mae vaejëvo'ejö uvë'ego Kerisoro uvadeje: Io'a uvoromo God-hu uvade mu maho vae barëjë'eje. Ëhuni Keriso-are ihoro noro God-are örire uavarueje: Jaehu mu vaejahuo'i mae uvanëhi Kerisohu ëhi vaejahuadoho iae mae-ëjo. Iae mae-ë uavaruhuro ëhuro God-are ihoho böromeje.

21 Röhu no jemë'o gemu mae baejavuoromo Keriso'o gemuore ioro'ioremu bimuvavuoromo hesi mure bamavuade aho iae God-je.

22 Huro no hesinö ioro'ioremu baejavuoromo

hesi Aru'ahoho nosi dë vövöbajo'ere bojamuijë'ele noro uvoröhego: Hu aevoromo hesi Aru'ahoho suvuore bojamuijë'ero éhu'ero hesi suvuoro vituohu'o ijonö iae bojamui'ajëjo. God-ro éhi ioro'ioremu ajamuijë'ele. Éhi jië'ero na'o bogo jöho huotohuotovoromo jövajeje. Amo bogo éhunioho ö'i uëvodoho vuonugo'i hijodeje.

²³ A'i ave jöho God-ro ge'ego na mae jöve. Naehu Corinth amore ö'ië'oromo vuonugode hesi bëhoho naro ö'oromo i'ue bojëmego baejöeni éhuni bogo ö'odeje.

²⁴ Iae na i'u bojëmi'irode jöho uëve röhu nosi mu hesi bëhoho bogo masijoho riravoromo jemesi öriroho darugo'e jöhuremu bojëmiromo uë'iröhéro: Éhi éhi God mae uehorovohëjo. A'i no jemë'o havoromo ajëmijarue ae javue jemë dë sasohëvonövoröhego è hesi bëhoho jemë iae eni biririvoromo God mae uehorovarujego.

2

¹ Amo ö'ië'oromo vuonugo'i hijode hesi bëhoho naro nasi uvodeje: Na bogo röhu maho ö'oromo i'uoho huë vavaenoho bojëmi'ejöjo.

² Na jemesi örire i'u huë vavaeni bojëmijë'oho rahumëro na huë maho bojemi'ë'ö. Jemëremu huë maho bojemi'ibejarijoho röhu huë vavaene jëvo'ibejo aho bogo huë maho bojemi'ibejarije.

³ Na bogo vejö'oho ö'irögoro a'i urimo jemëhu avo'avoho uehorovo'irarije jögoru jajivoromo nugö'özjode hesi bëhoho na bijönegadeje ö'oromo jemesi mu sisë garomo huë vavaeni bae'irodoho. Jemesi jöëni huë maemu baejë'oho iae maeje.

Êhuni huë vavaeni jemesi jöëni baejë'oho na bijönegamu surioho jajivodeje. Êhesi bëhoho naro jemë ae aho'obëhe mae uehorovëvoromo uvodeje: Jemë'o na'o mu mae gemuoho nimo avohoromo ëhuro huë mae baejarue höjo.

⁴ Röhu na jajivodevare huë vavaene böröme baejë'i nurunurumë'i sisë maro nivë'i jemesi örire jajivodeje bogo ëhuro jemë huë vavaenoho bae'i a'i ga'irarijego naro jemesi örire uehorovëvo avohaje jevego. Iae ëhuni jajivodeje.

Mu sisë vaejade a hesi sisë Corinth ariböviehu uehorovoromo vuonugo'iröhego Paul-hu uëvade jöhoje.

⁵ Röhu huë vavaene nasi örire barovade aho hu bogo nasi öriroho ë'i a'i ekaresiae ae aho'o jemesi örire ma-bisemu huë vavaene barovanovadeje. I'u jö uë'irodoho na bijönege.

⁶ Jemë ae aho'o ë a i'u bojamarijoho iae eni jië'eje.

⁷ I'uoho mino'e bojami'i hesi sisë uehorovoromo vuonugoromo ma-ajamiromo biririvo'iröhe jö ma-sanu'oho majahire. Jemë bogo ëhi ë'ë'oho nani hu huë vavaene böröme bae'iramu jovëro ruomoromo taemanovo'ë'e.

⁸ Ëhuni na nege jemëhu hu huë baejarujoho röjahi avohego hu garöhego.

⁹ Rabëni na urimo jöho ave hesi bëhohuni jajivodeje gë'irodëro jemë nasi jöho aho'o ejehë'e jëvego o bogo.

¹⁰ Ae rahuare sisë jemëhu uehorovoromo vuonugë'oho na'o gemuoho ë'ajeje. Mu sisë rabe na uehorovoromo vuonugodoho mu sisë

uehorovoromo vuonugo'irode jië'oho Keriso-are
nuniro namiromo jemesi jöëni na uehorovoromo
vuonugë'e jeve

¹¹ Satan-ro sareramuiromo baejavuojöëni iae
no hesi sareri sareri'e muoho mami'e gavaruëro
jië'ëro.

*Paul-hu Troas amore hiromo nurunurumade
jöhoje.*

¹² Röhu naro Troas amore va'odeje Keriso-
are jö mahö majëhi'irodëni. Va'oromo gavodeje
Badaro nasi mu öroho mabëhe jiovehë'e jiamu.

¹³ Ëhi jiamu ga'irögoro röhu gavode nasi öho
Titus jemesirire ö'adoho bogo rovë'e jiamu
gagorovo uehore böröme baejodeje. Uehore
böröme baeromo amo rajoho jejëmiromo rémo
va'odeje Macedonia sa'are va'ië'ëro.

*No Keriso-are gemuore javuë'lëro mu sisë huë
vavaene ruahö'öjarue jöhoje.*

¹⁴ Röhu no God mabëhe ua'ejo. Rabëni Kerisoro
mu sisë'o no'o ruahö'öjavuë'lëro jië'ëro éhu'ëro
God-ro uvajeje no Keriso'o gemu mae javuajë
uvoromo söjavuo ujuoho va'ego nimorohë'i jiji-
harueje. Ëhi'oromo huro Keriso-are jöho no boja-
mujë'ëro noro ae majëhibe va'ego ridi mabëhëro
rumorovanovobe va'ajeje. Rumorovanovobe
va'ego aëro heruomajeje God ëhi jië'e ae jiajoho.

¹⁵ Noro Keriso-are jöho ëhi baeromo jijihego
God-ro uvajeje: Ëho Kerisoro nasi örire ridi'e
suvuore bojemijanovajë uvoromo vuëvajeje.
Vuëvego no Keriso-are jöho ridi manö'e

baeromo va'ego mare va'iröhe o sisëre va'iröhe aribövioxhuro heruomajeje.

16 Sisëre va'iröhe aribövioxhuro Keriso-are jöho bogo ejahego ë jöhuro ridi sisënö'e ridëmego sisérëjëvo hesije. A'i mare va'iröhe aribövioxhuro heromo ejahego jöhuro ridi maëro i'ovëvanovego ëhuro maro raromo hesi jëve. Asë'e ëhi jië'e mu börömo vae'iröhoho rahuo eni javue.

17 Ae göehu göehu aho'obëhe ë'aruëhioho no bogo ëhioho sarerëmiromo uëvarueje: No eni javuajëjo. Ëhi jië'e aribövioxhuro ijo bajemu uehorovoromo God-are jöho sareri sareri'oho majëhibe jijiharueje. Iae ëhuni uvarueje: No eni javuajëjo. Röhu no bogo ëhioho ë'i a'i uhohu'o maemu javuego God-ro uövuë'ero Kerisohu nimaje muohemu vaeromo God-are nuniro atarueje.

3

Paul-mëhu God-are jögoru i'o hesi mu vaejarue jöhoje.

1 Ëjöho garomo nani jemëro ëma uvo'a'aruje: Paul-ro hesi arijo'ëro hesi ihohu'o hesi aribövi jabesi ihohu'o mami'e nigemadoho röhu maho ëma nigemoromo ë'ajëjo noro uvoröhego: Paul-më God-are mu vae'iröhoho eni jëvajëjo. O ëma uvo'a'aruje: A ioro'iorehu nimaruëhi Paul-mëro nimaruëjo jabesi mu eni jiaje jöho ae göëro jajivego no suroho garomo uvoröhego: Paul-më eni jëvajëjo. O noro Paul-mesi jöho jajivego a ioro'iorohuro suroho garomo uvoruomoröhego:

Paul-më eni jëvajëjo. Nani ëhi uvo'a'aruje röhu nomë bogo ëhi jië'e suri surioho nimö.

2 Ëhi jië'e suri suriohu'o röromo iae jemë jëve. Kerisoro jemesi ihoho nosi dë vövöbajo'ere jajivahuë'ero ëhu'ero no jemesi örire börömo mae uehorovëvarueje. Börömo mae uehorovëvaruëro javuë'ero ëhuni uvarueje: Nosi mu eni jiaje jö jajivë'e suroho bogo naguajëjo aëro adaho garomo uvoröhego: Paul-më mu mae vaejarue höjo. Ae aho'o suroho bogo adaho ga'i a'i jemesi muohuremu garomo uvoruomo'ë'e: Corinth ariböviehu mu mae vaejarue hesi bëhoho Paulmëro eni ajämijë'ero ëhu'ero ë'aruëjo. Ëhuni Paulmesi muoho iae eni jiajëjo.

3 Iae ae aho'obëhe gavö jemë Kerisohu jajivade suri surire jöho va'ëne jëvo'ego. Ëjöho noro bö'areje. Röhu Keriso jöho bogo barigoho jajivo'i a'i God darugo bojamuaje a hesi Aru'ahohuro ëhuro jajivë'eye. O Moses-hu God-are jögoru munë hitahi döre jajivadëhioho bogo ëhioho rori'oho munë döroho jajivo'i a'i jemesi dë vövöbajo'ere jajivë'eye.

4 Noro ëhi ajämijë'ero Keriso-are mu jemesirire jiajohuni ëhuni God-are nunire riravoromo Keriso-are jöëni biririvoromo uehorovoromo uvarueje: Jemë noehu mu vaejarue suri ma va'ëne jëvajëjo.

5 Bogo nosi simanohuro darugohuro God-are mu vae'iröhoho no eni javuo'i a'i hesi God-ro avohavuë'ero ëhuro eni javue.

6 Huro no avohavuë'ero ëhu'ero no hesi jögoru i'o hesi öroho avoho röjëhi'iröhoho no eni javue.

Êjögoru i'oho bogo jajivë'e jögoroho jio'i a'i God-are Aru'ahehu bojamuaje jögorohoje. Jajivë'e jögoroho ahoromo vuovarueje. A'i Aru'ahohuro i'ovavuajeje.

⁷ Munë hitahire sehoromo jajivë'e jögoru ë hesi muoho rovego aëro ë jöho ahoromo vuovajeje röhu ë jögoru barovade majare evare God-are aji böröme a nunire rovadeje. Rueromo vuorövobe va'adeje röhu Israel rajoho Moses-are nu ano'o hesi ajoho bogo ga avohol'i ma-ga burutimoruemadeje.

⁸ Ëhuni biririvoromo uvo'a'anue: God-are Aru'aho hesi muoho rovë'ëro ëhu'ëro ë mu hesi ajohuro aji mamilohio iosiramiromo bogo bise'o vadu'oho ruenövö'ajëjo.

⁹ Jögoru mami hesi muoho rovego aëro heromo ë jöho ahoromo jö sisë God-are nunire baejarueje. Röhu ë hesi muoho aji'e jiadeje. Ëhuni biririvoromo uvo'a'anue: Jögoru i'o hesi muoho rovego aëro ë jöho ejego jabesi jö sisëho barëjëhajëro jië'ëro ë mu hesi ajohuro mu mami hesi ajoho iosiramiromo bövi mae höjo.

¹⁰ Aji mamilohio börömo ajivadoho jaruvoho bogojianove aji i'ohuro rueromo börömo mae ajivoromo ruahö'özë'ëro.

¹¹ Vuorövobe va'oröhe muoho iae aji'e jiadeje. Ëhuni biririvoromo uvo'a'anue: Ioro'ioremu jioröhe mu hesi ajoho börömo mae höjo.

¹² Mu i'ehu ioro'iore gemu jioröhego dë sasohoromo uvaruohuni ëhuni no biririvo avohoromo jöho ma-samae majëhijarueje.

¹³ Samae majëhiromo Moses-hu hesi aji gurihi-jadëhioho no bogo ëhioho nosi aji'e jöho gurihi-

jarueje. Ëhesi bëhoho Moses-ro hesi nu ano'oho niögëro riogivorovoromo gurihijadeje Israel rajoho jaburo bogo muebe'löromo garöhego ajoho vuorövo va'oromo barëjego.

¹⁴ Röhu Israel rajoho hia'i biririro jabiesi simanoho sisérëjëhadeje. Jaruvohu'o éhi gemuo-hoje. Jögoru mami adahamu hejë'iroho Moses-hu hesi nu ano'o hesi aji riogivorovadëhi jabiesi uehorohu éhi riogivorovobe rovë'ejö. Ëhesi bëhoho jabumë Keriso bogo ma uehorovarueje röhu huro gemuëro riogivahuajoho jiovahuajeje.

¹⁵ Io'o. Jaruvohu'o Moses-are jögoru adahë'iroho jabiesi uehorohu riogivë'e maeje.

¹⁶ Röhu jabumë ae rahu huotorovoromo Bada mae uehorovë'iroho evare uehoro riogivëhadoho iae jiovëho'ë'e.

¹⁷ Röhu Bada hesi bëhoho God-are Aru'ahoho uave. Badare Aru'ahehu dinö'e dinö'e jië'iroho öri mare jijiho'iröhoho iae jiovahuë'eje.

¹⁸ Ëhu'ëro jië'ëro no Christian ae aho'obëhe nosi nu ano'oho bogo riogivahuë'ëro majae-hu aririre bijiohego gavarüehi éhi Badare ajoho aririro gavanovoromo ého uehorovo avohoromo gorosovoromo hu jiajëhi éhi javuobe hesi ajoho gö'o gö'o baebe va'arueje. Badaro éhi ajivavuajeje. Bada hesi bëhoho God-are Aru'ahoho uaromo ë'e.

4

Aji mu mabëhe baejë'ëro ëhuni Paul-mëhu biririvoromo mu vaejare jöhoje.

¹ Ëhi jië'e aji'e muoho God-ro noni vavaenimoromo bojamuijë'eje. Ëhuni bogo u'uhoromo vuonugo hesi javue.

² Gurihijë'e javoji'e mu sisëho bijönaguego bogo vaejarueje. Sareri'e muoho bogo vaeromo Godare jöho huotohuotovoromo majëhijarueje. A'i God-are jö maho sama'e huruoho majëhiromo hesi nunire riravoromo mue vaeromo nosi arijo'arije ae aho'obëhe röjahirovarueje jabesi uhure uehorovoromo uvojöro: No ma-mae javuajëjo.

³ Keriso-are jö maho noro iae sama'e majëhijarueje röhu ë jö hesi bëhi tugohëhë'oho sisëre va'iröhe aribövi jabesi örohemu tugohëhë'eje.

⁴ Ëhesi bëhoho Keriso bogo ma uehorovarue aribövioho ave sa'a hesi börömohuro jabesi uehoroho tugohëhë'eje jö ma hesi ajohuro ajivëvego Keriso-are ajo ho garuomojöni Keriso hu God jiajëhi ëhi jië'ego.

⁵ Bogo nosi jöho majëhi'i a'i ae majëhiromo uëvarueje: Iesu Keriso hu Bada höjo. Nomë Iesuare jöeni jemesi mu vaejëharue aribövie javuajëjo.

⁶ Keriso-are jö majëhijarue hesi bëhoho ni'i'ivadiroho God-ro uvade höjo: Ramoramoho ajivëjo. Ëhi uvade ahuro nosi dë vövöbajo'oho ajivavuadeje noro hesi aji mahemu Keriso-are nu ano'ere garuomoröhego.

Paul-mesi sino haho'e u'uhëvadeje. Huë vavaene baejareje röhu God mae uehorovë'ero biririvoromo mue vaejareje. Ëhesi jöhoje.

⁷ ËGod-are aji maho nosirire u'uhë'e rama gagore jianovajeje ëhuro noro garöhego daruge aho'o bogo nosirehu jio'i hesi God-are örire jioromo rovego.

⁸ Majae ëhi huë vavaene böröme bae'i arijarueje. Röhu bogo ijumavuo barëjë'ej. Öre nahoromo uehore gö gö bae'i arijarueje. Röhu öroho iae biroharueje.

⁹ Ae aho'obëhe sisë vaejavuoruomajeje. Röhu God bogo vuoramuijë'ej. Äero anaguo'i arijarueje. Röhu bogo ma anaguë'ej.

¹⁰ Iesuhu vi'ehi baeromo guomadëhi majae ëhi no'o sa'a sinore ëhi vi'ehi baeromo vuovo'ië'obe va'arueje God-ro nimë'ëro noro garöhego Iesuare darugoho nosi sinore jiego.

¹¹ Majae ëhi ave sa'are raromaruevare evare Iesuare jöeni vuovo'iröhëro raromarueje God-ro nimë'ëro noro garöhego Iesuare darugoho nosi sa'a sinore jiego.

¹² Ëhu'ëro jië'ëro noeju Keriso-are jö majëhijaruoho vuovo öriro muoho vae'i a'i jemë ë jöho heromo i'ovo örire jëvajeje.

¹³ Röhu God-are surire jajivoromo uövuë'ej: Na mae uehorovode höjo. Ëhuni jöho jövode höjo. Ëaehu jajivadëhi no'o ëhi gemuoho mae uehorovë'e raromarueje. Mae uehorovoromo ëhuni jöho atarueje.

¹⁴ Atarue hesi bëhoho no garomo uvarueje: Bada Iesu ajamamu ri'özade aho God-ro no'o ëhi ajamui'iramu ri'ö'ejarëjo Iesu'o gemu mae javuë'ëro. Ri'ö'iramu jemë'o gemu mae hesirire söjavuo va'a'ajëjo.

15 Ëmuoho aho'obëhe nosirire rovaje hesi bëhoho ëhuro God-ro ae aho'o huë baeromo ajëmiromo dë vövöbajo'e huotovëhobe va'ego ae aho'o hu rajahi avohego hesi ihoho dö maro jioröhego.

16 Ëhuni no bogo u'uhoromo muoho vuonugo hesi javue. Nosi sino haho'oho sisërëjavuobe va'irögoro a'i nosi aru'ahoho majae ëhi i'ovavuobe va'ajeje.

17 Nosi huë vavaenoho ma-bisemu baeromo ma-burëro barë'iröhoho jio'l i röhu ë huë vavaeno-huro ëhuro ijönö aji ma-mabëhe ioro'ioremu bae'ejo. Huë vavaenoho ma-bise'ego bogo ue-horovo'ejo. A'i ajoho börömo mae jio'ë'e.

18 Nunehu ga'amaruoho bogo nuroho vae'i a'i nunehu bogo ga'amaruoho nuro vaejë'e raromarueje rabëni hesi bëhoho nunehu ga'amaruoho ëho majae ma-bunemu jioromo barë'i a'i bogo ga'amaruoho ëho jiemu jio hesi jië'ego.

5

Vuovavuë'oho no maro raromo'iröhe jöhoje.

1 Iae no garomo uvarueje: Nosi sa'a sinoho ma-jahuri raromarue javu va'ënoho ëho sisërë barëjë'oho God-hu nugahuade javu mahos nosi jio'a'ajëjo. Bogo aho övoho avoho'i hesi God-ro bamahuë'e höjo noro ëho baeromo ö'idöre ioro'ioremu raromo'iröhego.

2 Avevejö'oho vavaenimoromo hara'uë'i mue-bejarueje ö'idöre jiaje javuoho baeromo ëhuro niögunö'e aegorovo'iröhëni.

3 Niögunö'e aegorovë'oho bogo niögu rumo'oho
ëma raromo jijihanovo'ejo.

4 Sa'are ma-jahuri raromarue nosi javuore
raromaruevare evare vavaenimo avohoromo
hara'uarueje. No vavaenaguaje hesi bëhoho
bogo niögu mamioho boremil'o'i naguajohunioho
bogo ëhunioho vavaenimo'i a'i God-hu boja-
mui'iröhe niögu i'ohuro döre aegorovego ëhuro
raromemu raromo'iröhe muohuro sisërëjavuobe
va'aje muoho ruahö'ögego barë'i i'e javuoröhego.
Ëhuni vavaenimarueje.

5 Röhu hesi God-ro no avohavuadeje noro ëhi i'e
baeröhego. Avohavuoromo hesi Aru'aho maho
suvuore bojamuijë'eje noro uvoröhego: Iae mae-
ëjo. Hesi Aru'aho bojamuijadëhi suvuoro vituoho
ëhi bojamui'iramu ma-mabëhe bae'ejarëjo.

6 Ëhuni majae ëhi no dë sasohoromo biriri-
varueje. Rabëni no gavaruoho nosi sino haho'ere
raromaruoho ëhuro Bada'o gemuoroho bogo
raromarueje.

7 Bada mae uehorovoromo raromo jijiharuoho
bogo hu garomo ëhioho ë'arueje.

8 Amo noro dë sasohoromo biririvarueje. Dë
sasohoromo biririvë'i uvarueje: Nosi sinoroho
bogo raromo'i Bada'o gemu mae raromë'oho ëho
iae maho höjo.

9 Röhu no sinore raromë'oho o bogo
raromë'oho ëho bogo uehorovo'i a'i nosi
uehoroho ë gemu bamarueje noro muoho avoho
vaejego Badaro göromo nimorohoröhego.

10 Huhu nimorohoröhego vaejarue hesi bëhoho
no ae aho'obëhe Keriso-are nunire riravo'ejo no

ae gemu gemu sinehu raromoromo mu mae o sisë
vaejarue ëhi jië'e manaho baebe va'iröhëni.

*Kerisohu no buore vaejavuoromo God-are
gemuore bamavuade jö Paul-mëhu a majëhinövare
jöhoje.*

¹¹ Hesi nunire riravo'iröhohuni ëhuni Bada juhuonamiromo a jabesi simanoho huotovëho gavarueje jaburo hu mae uehorovoröhego. No ëhi mae ë'aruoho God-ro no gö barëjë'eje. Röhu na uehorovoromo uve: Nani jemë'o jemesi dë vövöbajo'ëro ma-va'orahoro gövuaruje höjo. Ëhi jië'oho iae na nege.

¹² Noehu mae ë'ego God-hu gövuaje jöho uëve röhu nadi uvore: Paul hesi arijo'ëro hesi ihohu'o hesi aribövi jabisi ihohu'o mami'e nigmadoho röhu maho ëma nigemoromo ë'ajëjo noro uvoröhego: God-are mu vae'iröhoho eni jëvajëjo. A'i ë jöho jajivode hesi bëhoho ëhuro jemë nosi jöeni nimoroho'irarijego. Nimorohomo he'irarije aehu nosi jö sisë atoruomamu hejë'oho jö mana uë'irarijoho jemesi örire jioröhego. Nosi jö sisë atoruomaje aribövioho dë vövöbajo'oho bogo nimorohë'e ato'i a'i masinoremu nimorohë'i atoromo nosi jö sisëho atoruomajeje.

¹³ Aehu uvaruoho: Paul-mëro simane sisérëromo muoho vaejarue hö uvaruoho no God-ni ëhi jië'e muoho vaejarueje. O simano mae javuego mu vaejaruoho ëho jemesi jöeni ëhioho vaejarueje.

¹⁴ Ëhesi bëhoho Kerisoro no dë vövöbajo'e aho'o uehorovavuajeje. Ëhuremu no uehorovoromo

bogo nosi jöënioho a'i God-are o aribövi jemesi jöëni uehorovoromo muoho vaejarueje. Iae no uehorovoromo uvarueje: Ae gemuëro ae aho'obëhëni guomade höjo. Urimo ae aho'obëhe no mu sisëmu uehorovaroho röhu Kerisohu guomadohuro ëhuro ae aho'obëhe no'o ëhi vuovavuanovamu nosi mu sisëho barëjahuë'e höjo.

15 Kerisohu ae aho'obëhëni guomade hesi bëhoho no ave sa'are raromarue aribövihuro ijönöho bogo nosi sinemuoho uehorovoromo raromo jijiho'i noni guomoromo ri'øjade aho uehorovoromo raromo jijiho'iröhego. Iae ëhuni hu guomade höjo.

16 Ëhi jië'ëro aehu uehorovaruëhioho no ijönöho bogo ëhioho uehorovoromo uvo'ejo: Ëaho mae o sisë höjo. Urimoho aehu jabiesi ma-uehorovaruëhi no'o ëhi uehorovoromo uvonövareje: Iae Keriso ëhi ëhi jië'e ae höjo. Röhu jaruwoho no bogo ëhioho uehorovarueje.

17 Ëhu'ëro jië'ëro ae rahu Keriso-are ae gemuoho javuë'oho no i'e javuajeje. Mu mamioho barëjahuo'i mu i'e rovë'eje.

18 Ëmuoho aho'obëhe hesi God-ro avohahuadeje. Huro Keriso nugö'örömo ëhuro buore vaejavuoromo hu'o no'o aevoromo maro raromareje. O mue bojamuadeje buore vaejavuade jöho majëhijego aëro heromo ejahoruomoröhego.

19 Jöho aviëhije. God-ro Keriso-are dë vövöbajo'o uhure jioromo mue ajamiromo ëhuro ae aho'obëhe nosi sisë hesi i'uoho bogo uehorovahuo'i buore vaejavuade höjo. Buore vaejavuoromo buore vaejavuade jöho

bojamuade höjo noro majëhibe jijihoröhego.

²⁰ Ëhu'ëro jië'ëro no Keriso'o röromo jö majëhijärue aribövie javuë'ego God-ro jöho bojamuiromo uövuego no ae dinëmarueje. Keriso-are jöëni ae uëvarueje: Buore vaejavuade jöho eromo God'o gemuoro huë mae raromohëjo.

²¹ Keriso hu mu sisëho bogojiadeje. Röhu God-ro nosi sisëho hesi örire bojamamu baejadeje éhuro no Keriso-are ae gemuohuro javuë'ëro God-ro nosi ihoho avohavuego hesi nunire ma-mae riravoröhego.

6

¹ No God'o gemu mae mue vaejaruëro javuë'ëro no naguaje jöho jemesi örire majëhil'irögoro ë'ö jemëro éhi ë'irarijego. God-hu huë baeromo bojëmade jö maho mu maho nadi éma baeromo boremi'ö'i ma-avoho ma'enore.

² God-are surire jöho jajivoromo éhi uvë'eje: God naehu huë baejëvo'irode majaho rovamu evare na jemesi jöho ejëhode höjo.

Jemë maro bamëvo'irode majaho rovamu evare na ajëmijode höjo.

God-ro éhi majahuijadeje. Röhu é hesi bëhoho gare. God-hu huë baejëvo'i uvade majaho jaruvoje. Maro bamëvo'i uvade majaho jaruvoje.

³ Paul na'o nasi ariböviohu'o noeihu God-are mu vaejaruoho é muoho iho sisë hö uvë'oho no bijönague. Ëhuni nosi muoho bogo sisë'ioho vaejarueje aëro ého garomo sisë'i uehorovoromo rireromojöëni.

⁴ A'i God-are mu vaejarue ariböviehu é'aruëhi éhi mue aho'o a nunire avoho vaejarueje. Huë

vavaene mu sisë gö gö rovë'oho biririvo avohromo riravarueje.

⁵ Aehu hisuebijavuë'oho savoji gagore io'amavuë'oho muorovamui'i juhijavuë'oho ma-biririvarueje. Noehu i'u'e mu vaejë'oho röho dere bogo momorö'özë'oho i bogo ue'ahë'oho ma-biririvarueje.

⁶ Biririvoromo mu mahemu uehorovoromo Keriso-are jöho mae garomo a jabesi mu sisëho ma-ga taemoromo ae huë baejëvoromo God-are Aru'ahoho baeromo ae dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvoromo

⁷ God-are jö maho majëhiromo hesi darugoho röjëhijarueje. Ëhi'oromo God-are mu vaejarue ariböviehu ë'aruëhi no ëhi a nunire mae vaejarueje. Mu mae vaeromo ëhuro Satan-hu no'o muorovë'oho övo göhuro tugohë'i övo göhuro mana muorovamijarueje.

⁸ Aëro rajahuinövo sivaguonövarueje. Nosi ihoho ba'obuenövo ba'ojiomonövarueje. Aëro ma-uvarueje: Paul-më sareri'e aribövie jëvajëjo röhu ma-jö maemu atarueje.

⁹ Aëro uvarueje: Paul-më iho rumo'e aribövie jëvajëjo röhu ae aho'obëhe nosi ihoho iae heruomajeje. Aëro uvarueje: Vuovëvo'ië'ajëjo röhu bogo vuovo'i iae biririvoromo raromarueje. Aëro uvarueje: Sisëni i'uoho baejarue höjo röhu bogo vuovavuajeje.

¹⁰ Aëro uvarueje: Huë vavaene baejarue höjo röhu majae ëhi nimoroharueje. Aëro uvarueje: Bövi bise'o rumo'e jëvajëjo röhu noro ae aho'o ajëmijego Keriso-are bövi bise'o maho baejarueje. Aëro uvarueje: Rabe rabe bogojëvajëjo röhu bövie

bise'e aho'o nosi örire eni jië'eje.

¹¹ Corinth amo rajomë nosi simanore dë vövöbajo'ere jöho ma-sama'e huruoho majëhijë'e javue. Nosi dë vövöbajo'e aho'o jemesi örire bojëmijë'e javue.

¹² No jemesi öriroho bogo uehorovëvoromo vuonugë'e jemëro nosi örire uehorovavuoromo vuonugavuanovë'e jëve.

¹³ Vavuehu aboiji harihu'e jö majëhijaruëhi éhi naro jemë uëve: Jemëro mana éhi dë vövöbajo'e aho'o nosi öroro bojamuirëjo.

Christian ariböviehu God rumo'e aribövi jabesi uehoro bogo baeromo jabu'o bimuvorovo'iröhe jöhoje.

¹⁴ God bogo ma uehorovarue ariböviohu'o gemuoroho nadi bimuvoromo uehore gemuoho baere. Jabesiroho hahagu jio'i jemesiroho hahaguje. Na mu mahu'o mu sisëhu'o mu gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje. Na ajohu'o ramoramohu'o gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje.

¹⁵ Na Keriso'o Satan'o jöe gemuoho uehorovarueje o hahagu hahagu uehorovarueje. Hesi hahagu hahagu uehorovarueje. Na God mae uehorovarue ariböviohu'o God bogo ma uehorovarue ariböviohu'o jöe gemuoho uehorovarueje o hahagu hahagu uehorovarueje. Hesi hahagu hahagu uehorovarueje.

¹⁶ Na God-are osa börömohu'o sareri'e vörö'e inömohu'o gemuohoje o hahagu hahaguje. Hesi hahagu hahaguje. Röhu no God darugo'o hijaje

a hesi osa börömoho va'ëne javue. Ëhesi bëhoho God-are surire jöho ëhi uvë'eje: God naro jabesirire hiromo jabu'o juvo'ejöjo. Na jabesi Börömoho jevo'i jabumë nasi aribövie jioruomo'ajëjo.

17 Ëhuni Badaro uvajëjo: Jemëro jabumë gorëvoromo jemesi hahagu raromohëjo. Sisëho nadi gavanovohëjo.

Ëhi ë'ë'oho naro jemë rajëhiromo baejëvo'ejöjo.

18 Baejëvo'iramu na jemesi Vavue jevo'i jemë nasi abozi harihu'e jëvo'ajëjo.

Bada mu bövi bise'o eni jië'e ahuro ëhi uëvajëjo.

7

1 Nasi ö mueno'e God-hu ëhi mae vaejavuoröhëni uövuadohuni ëhuni mu sisë aho'obëhe vae'amego ëhuro sino haho'o dë vövöbajo'o sisérëjavuajoho ë'ego no ëho goro'i God gemu börömoho hö uehorovoromo mu mae gemu vaeromo avoho raromo'iro.

Corinth ekaresiaehu mu mae vaejamu Paul-hu heromo nimorohade jöhoje.

2 Jemesi dë vövöbajo'e aho'o nosi öroro bojamuire. Nomë aho bogo sisë'ioho vaejëvë'e javue. Aho bogo ijumëvë'e javue. Jemesi bövioho bise'oho bogo sarerisareriëmiromo ujuohëhë'e javue.

3 Ëjëho na bogo uëromo ë'e: Jemë a sisë jëvajëjo. Na mami'e uëvodeje: Jemë nosi dë vövöbajo'ere jëvajëjo ëhuro no biririvoromo raromë'oho o vuuvavuë'oho jemë'o no'o gemuoro javuoröhego.

⁴ Na jemesi örire mae uehorovëvo avohajeje. Jemesi jöëni sisë maro nimoroheve. Iae no huë vavaene aho'o javue röhu na herove nasi dë vövöbajo'ere huë sanue rue avohoromo sasohovo'ego.

⁵ Iae no Macedonia sa'are rueromo uvareje: Nosi dë vövöbajo'oho sanuovavuo'ajëjo röhu bogo. A'i huë vavaene aho'o nosi örire ruenövhijo. Gahijo anaguo biraguo'e vae'i ari'ego. Nosi uhure juhuone rojomohijo.

⁶ Röhu God-hu huë vavaeni sanuamuijaje ahuro jië'ëro Titus nugö'öjamu rovadohuro ëhuro no sanuamuamu biririvavuadeje.

⁷ Röhu bogo huhu rueromo sanuamuijadohuremu jio'i a'i Titus-hu jemesi örire huë sanu baejade jöho no hejamu ëhuro God-ro nosi dëho sanuamuijadeje. Huro rueromo uövuadeje: Corinth aribövihuro nörö ga'i nimohijajo. Jabesi sisëni vavaenimohijajo. Nörüare örire ajami'i nimohijajo. Iae ëhuni avevejö'oho na nimorohevo avohe.

⁸ Naro urimë'i uru'ö jöho jajivoromo nugö'öjamu jemëro garomo huë vavaene baejarijeje. Iae ëhi ë'odeje röhu na bogo uehore gö baeromo uvajeje: Uru'ö jöho rabëni jajivode höjo. Röhu urimo na uvodeje: Na rabëni jajivode höjo. Na gavajoho jemë huë vavaeni baejarijoho ëho majae ma-bisemu baeromo barëjadeje. Ëhi jie röhu iae baejarijeje.

⁹ A'i jaruvo na jö jajivodoho dë mae jeve bogo vavaeni bojëmijodohuni a'i jemëhu vavaeni baeromo ëhuni huotorovoromo avoho uehorovarijohuni. God-hu nimaje ëhi jië'e

vavaenoho baejarijeje. No bogo ëhuro jemë sisë vaejëvareje.

10 Ae rahu God-hu nimaje ëhi jië'e vavaeni baejë'ohuro ëhuro ja huotorovoromo avoho uehorovoromo maro hi'a'anue. Avoho uehorovoromo avoho hijë'oho bogo ë hesi jöenioho vavaenimo'anue. A'i sinemu uehorovoromo vavaeni baejë'ohuro ëhuro maguomo'a'anue.

11 Röhu gare. God-hu nimaje ëhi jië'e vavaeni baejarijohuro ëhuro ave mu maho rovadeje. Jemesirire jiade mu sisë ma-nunëremu gavarijoho vuonugoromo aho'i uehorovarijeje. Övo uno'e ma-maemu jëvajoho röjehi'i nimarijeje. Mu sisëhuni dë vörönëgädeje. Ëhesi i'uohuni juhuonivarijeje. Nasi jöeni vavaenimarijeje. Muoho avoho'i nimarijeje. Sisë vaejade aho i'ue mana bojam'i nimarijeje. Iae no gavö jemë ë mu sisë avoharijoho ma-mabëhe jio'ego.

12 Ëhu'ëro jië'ëro iae na uru'ö jöho jemëni jajivodeje röhu na mu sisë vaejade aho bogo uehorovoromo sisë baejade aho bogo uehorovoromo jajivo'i a'i naehu jajivode hesi bëhoho jemëro God-are nunire riravoromo garomo uvo'irarijego: Iae no Paul-mesi jöeni uehorovo avoharue höjo.

13 Jemëhu nosi jöeni uehorovaruojohuro ëhuro no sanuamuijamu birire baejë'e javue.

Birire baeromo gavare Titus nimorohamu gagorovo no'o nimoroho avohareje ë hesi bëhoho jemë ae aho'o hu ajamamu hesi dë sasohahadouni.

14 Ëhesi bëhoho urimë'i naro jemesi jöëni nimorohë'i jöe bisemu Titus-are örire majahiromo uavodeje: Corinth aribövioho mu mae vaejarue höjo. Ëhi uavamu hegorovo Titus-ro ö'oromo gavade jemë mu mae vaejamu gagorovo vuonorö'ö rueromo uevadeje: Paul ja Corinth amo rajo jabesi jöho mae uevane höjo. Jaehu uevanëhi Corinth aribövioho éhi jië'e mu maho vaejamu gëvode höjo. Ëhi uevamu hegorovo na javojoho bogo bae'i mae jevadeje. Noehu Corinth amo rajo jemesi örire jöe aho'o ma-maemu majëhinövarëhi éhi Titus-are örire jö mae majahijareje.

15 O Titus-ro jemesi örire dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvajeje. Ëhesi bëhoho hu jemë gëromo simanoro vaejë'ëro uvajeje: Naro Corinth amore va'amu amo rajohuro juhuonivoromo butubutumoromo jejemiromo ae aho'obëhe nasi jöho gemu ejehare höjo.

16 Ëhu'ëro jië'ëro na uvajeje: Naehu nimaje muoho ae aho'obëhe jemëro majae éhi vaejaruje hö uvoromo nimoroheve.

8

Corinth ekaresiaehu rabëni öve sasohoromo bövie bise'e a bojëmi'iröhe hesi jö bëhi Paul-hu jajivadohoje.

1 Röhu nosi ö mueno'e no nague Macedonia sa'a rajo ekaresia jabesi jöho jemëro ga'irarijego. Macedonia sa'are ekaresia God-hu huë baeromo ajëmamu jabuhu ë'are jöho no majëhi'ië'lö.

² Macedonia ekaresiaho jabumë huë vavaene börömo böröme baeromo sisë'i raromareje. Iae sisë'i raromareje röhu evare majare nimoroho avohareje. Nimorohoromo éhuro bövie bise'e biseharihe jëvadoho röhu öve sasohëvamu suvuore bogo bise'o vadu'oho God-are örire i'imamijareje.

³ Jaburo rabe rabe jëvajoho i'imamiromo röhu gö'o döre mamareje. Ëhi'amu gëvë'lëro na ë jöho jemë majëhije. Jabesi nimoromo ri'öromo

⁴ dinamuiromo uövuareje: Uövuego no jemë'o bimuvoromo God-are aribövie Judea raromaruoho ajëmi'irarëjo. Ëhi uövuë'oho huë mae javuo'ajëjo.

⁵ Noro uehorovoromo uvareje: Jabumë ma-moniemu i'imamui'ajëjo. Ëhi uvareje röhu bogo éhemuoho ë'areje. A'i urimo jabesi dë vövöbajo'oho Badare örire bojamirovoromo evare God-hu nimajëhi nosi örire bojamirovareje.

⁶ Ëhi'amu gagorovo noro Titus uavareje huhu jemë'o hiromo mu aevadëhi huro röhu maho ö'oromo éhi ajëmego jemëro ë huë baejarije mu mabëhoho röhu maho vaeromo barë'irarijego.

⁷ Röhu jemë mue aho'obëhe vae avoharujeje. Jemë God mae uehorovo avoharujeje. Jöho mae ato avoharujeje. Simanëro mae ga avoharu-jeje. Mue bövie bise'e ajamui'i nimo avoharujeje. Nosi örire uehorovavuo avoharujeje. Ëhuni no nague jemëro ë huë bae'irarije muoho éhu'o vae avoho'irarijego.

⁸ Na bogo darugo'e jögoroho jemesi öriroho bojëmi'i a'i aribövi ioro'iorehu ajëmi'i nimo avo-

hare jöho naro majëhiromo jajivodeje ga'irodëni jemë ma-döhemu ae uehorovëvego o uhohu'o uehorovëvoromo huë baeromo ajëmijego.

⁹ Nosi Bada Iesu Kerisohu huë baeromo ajamuade jöho iae jemë'o uehorovaruje. Hesi örire börömo mae jiadeje röhu jemesi jöëni vuonugoromo rueromo bövi bise'o rumo'e hijadeje éhuro hu bövi bise'o rumo'ëro jië'ëro éhu'ëro jemëro aru'aho'e mue bövie bise'e bae avoho'irarijego.

¹⁰ Nasi uehoroho jemë diehi ë'ego marëjëvo'iröhe öroho aviëhije. Vaduni göho jemëro urimo ë suvuoro muoho aevoromo vaejamu a ioro'iorohuro ijono aevareje. Jemëro urimo ë muoho vae'i nimamu a ioro'iorohuro ijono nimareje.

¹¹ Jaruvoho ë mu vituoho vae barëre. Jemëhu mu aeko'i börömo bëhi nimarijëhi éhi vae barë'i nimo avohore. Nimoromo jemë rabe övore jëvajoho ého bojamire.

¹² Jemë bojami'i nimoromo övore jëvamu bojamijë'oho God-ro uvajeje: Ého suvuoro mae höjo. Övore bogojëvë'oho God bogo uëvajeje: Bojemihëjo.

¹³ Na bogo uve jemëro bövi mae bojëmiromo éhuro bogo eni jëvego huë vavaeni'e raromego a ioro'iorohuro ma-samae baeromo nimorohorëhego. Na bogo éhioho nego'irögoro na nege ae aho'obëhe ma-gemuoho jëvoröhego.

¹⁴ Avevejö'oho jemë moni böröme jëvo'i jabumë bogojëvë'ëro jemëro jabumë ajëmi'aruje. Éhi jië'oho ijono'ho jabumë moni böröme jëvo'i jemë

bogojëvë'iroho jabumëro jemë ajëmi'lë'ö. Ëhi jië'oho jemë'o jabu'o gemuoho jëvo'lë'e.

¹⁵ God-are surire jöho ëhi gemuoho jajivoromo uvë'leje:

Bövie gagovade aho i vituoho bogo rune vaejade höjo.

Bisemu gagovade aho hu ie eni jiade höjo.

Titus o ae gö niö'i Corinth amore va'oromo ajëmiromo suvuore gagovo'iröhe jöhoje.

¹⁶ No God-are örire huë mae uavö. Rabëni hesi bëhoho huro Titus-are dë vövöbajo'oho hutovahë'éro noeuhu jemë ajëmi'i nimaruëhi Titus'o ëhi ajëmi'i nimajeje.

¹⁷ Nimë'éro huro jemë ajëmijöro noro ua gavamu hegorovo ejahuadeje. Ejahuoromo röhu ajëmi'i nimo avohamu ëhuni hesi uvadeje jemesirire ö'iröhëni.

¹⁸ Röhu Titus'o gemu mae va'iröhego nosi ö göho nugö'öjo. Ëahuro God-are jö maho ma-mae majëhibe juvajeje. Ëhuni ekaresiae dinö'e dinö'e jio'amajohuro hesi örire rajahiruomajeje.

¹⁹ Röhu gö'o ekaresia aribövioxhuro ë aho baeruomadeje bövi bise'o bogojië'e aribövi jabisu suvuoroho noro baejëhoromo va'ego evare huro no'o gemu mae ö'oröhego. Ësuvuoro mu hesi bëhoho Badare ihoho ma-mabëhe jio'i o ae aho'obëhe göröhego nomë huë baejëvo'i naguego.

²⁰ Huhu Titus'o va'iröhego noeuhu nugö'öjarue hesi bëhoho aëro uvojöëni: Moni böröme sisë'i muebejarujëjo.

²¹ Iae no nague muoho Badare nuniro avoho vaeromo röhu ëhi a nuniro avoho vae'iröhego.

22 Titus' o ë ö göhu' o rëmö' öromo ö göhu' o nugö' öjö ë ae niö' iohu' o gemu mae ö' oröhego. Urimë' i ë ahuro Keriso-are muoho ajëmi' i nimo' ego no gabe ruenövareje. Röhu jaruvoho hu börömo bëhe ave muohu' o jemë ajëmi' i nimajeje jemesi örire mae uehorovëvë' éro jië' éro.

23 Titus hu na' o bimuvoromo jemëni mu vaejaje aeje. O nosi ö niö' ioho jabumë ekaresiaehu rëmö' öjare aho jëve. A maëro jëvë' éro Keriso-are iohoho dö maro ajiö jië' eje.

24 Ëhuni ë aribövihuro ö' ego jemëro mae rajëhijego jaburo uvo' i: Corinth aribövioho huë baejë' e aribövie jioruomajëjo. Ëhu' éro Paul-mëro jabesi jöho mae nimoronimorohë' i majahuijare höjo. Jabumë ëhi uehorovë' oho ekaresiae aho' obëhe jemesi jöho heromo uvoruomo' è' ö: Paul-mëro Corinth aribövi jabesi jöho mae atare höjo.

9

Christian ioro' ioro jabesi örire huë baejëvoromo moni bojëmi' iröhe jöhoje.

1 God-are aribövi ajëmi' irarije muoho iae jemë gavarujeje röhu na diehi jië' e jöho jajivoromo majëhijego gare.

2 Na gëvajeje jemëro ajëmi' i nimego. Ëhuni bogo jajivo' ejo. Jemë nimarujoho naro Macedonia sa' a rajo jabesi örire nimorohë' i jövoromo uëbe rovë' e jeve: Greece sa' a rajoho jaburo mami' e vaduni göre aevoromo bövi bise' o avoharoho ëhi jëvobe rovë' e höjo. Jemesi jöho ëhi üëvamu hegorovo Macedonia sa' a raje ae aho' obëhe

uvareje: Corinth ariböviohuro ajëmi'i nimaruë uvoromo jabu'o ri'öromo ajëmi'i nimareje. Ëhuni ajëmi'irarije jöho na bogo jajivoromo majëhi'ejo.

³ A'l naro ö mueno'oho rëmö'öje jaburo ö'oromo ajëmego naehu Macedonia rajo uëvodëhi ëhi bövie bise'e eni avoho'irarijego noeuhu jemesi jö nimorohë'i majëhijaroho bëhi rumo'e jianovojööni.

⁴ Na juhuoninege ijönö Macedonia sa'a rajehu na'o ö'ë'oho ö'oromo gëvego monioho bogo gagovë'ëro ëhu'ëro ajëmi'irarijoho jemë bogo eni avohë'e jëvego na javoje baejööni rabëni monioho gagovo'arujë uvoromo mae uehorovëvë'ëro. Jemesi javoji jöho bogo majëhi'ejo.

⁵ Ëhuni na uvodeje: Nasi muoho ëhi höromö ö mueno'oho uëvodeje: Corinth amoro urimo va'irarijoho jabuhu bojëmi'i uövuare suvuoroho avohorego naro ijönö ö'oromo ga'iröjo suvuoroho gagovë'e jiego. Ëhesi bëhoho suvuoro urimo ajëmiromo gagovamu eni jië'oho na ö'oromo jemesi öriroho bogo dinëmi'iramu jemëro bogo övoho i'uho'i dë vövöbajo'ere nimo avohoromo öve sasohoromo suvuoroho bojamui'aruje.

⁶ Bëhoho aviëhije. Öve i'uhoromo suvuore ma-bisemu bamë'oho i uje bisemu öjë'ëro bisemu gagovaruëhi suvuoro manaho ëhi bisemu bae'a'anue. O öve sasohoromo suvuoro böröme bamë'oho i ujo böröme öromo i böröme gagovaruëhi suvuoro manaho ëhi böröme bae'a'anue.

⁷ Ëhu'e jjaje jemë ae gemuëro gemuëro

bojëmi'i dë vövöbajo'ere uehorovarijëhi ëmino'e
ëhi bojëmire. Suvuoro muoho nadi uvore:
I'u'e höromo bijöni bijönioho vaere. Aehu
nimorohoromo huë baeromo bojëmijë'oho ëhi
jië'e aribövicioho God-ro nimajeje.

⁸ Huhu bövi mae ajëmi'iröhoho iae eni jië'eje.
Ajëmego ëhuro majae ëhi jemë bövie bise'e
eni jëvego huë bae'irarije muoho aho'o vae
avohol'irarrijego.

⁹ Ëhi jië'oho suvuoro'e aribövi jioruomajëhi
jemë ëhi jëvo'ë'e. Suvuoro'e aribövi jabesi jöho
God-are surire ëhi uvë'eje:

Huro suvuorohö öve sasohoromo bövi rumo'e a
jabesi örire i'imëmibe va'aje höjo.

Huhu mu ma vaejaje jöho ëhi jiemu jiobe
va'a'ajëjo.

Jemë ëhi jëvo'ë'e.

¹⁰ Iruno'o ujo ö'ië'iroho God-ro suvuoramui-
jego öjärueje. Iruno'o ue'aho'ië'iroho God-ro su-
vuoramujego gagovoromo ue'aharueje. Iruno'o
ujohu'o iruno'ohu'o suvuoramujaje aho God-
ro jemë'o aru'aho muoho bövioho bise'oho su-
vuorëmi'iramu rae avohëvo'iramu jemesi mu
maho bövi mae jiëho'ë'e. Huro ëhi ajëmi'ë'e.

¹¹ Ajëmiromo mae sisë rabe rabe
suvuorëminövo'ë'e ëhuro ae huë vavaeni
jëvamu gëvë'oho jemëro öve sasohoromo
i'imëmil'irarrijego. Ëhi jië'oho jemëro suvuorohö
nosi örire i'imamui'iramu noro ujuoho va'oromo
suvuorëmi'iramu ae aho'obëhe ujuohoromo God-
are örire huë mae uaruomo'ë'e.

¹² Iae jemëhu ajëmiromo mae sisë i'imëmijë'oho
ëhuro ë God-are ariböviciohuro rabe rabe bogo eni

jëvajoho eni ujuohoruomo'ë'e. Ujuohoruomo röhu
ëhuro ae aho'obëhe God mabëhe hö ua avohoruomo'ë'e.

¹³ Jemëro ëhi ajëmi'liramu jaburo jemesi suvuoroho ujuohoruomo gal'ë'ö jemë uhohu'o mae
jëvo'iramu. Ëhi gëromo uvoruomo'ë'e: O Corinth
amo rajohuro Keriso-are jö maho bogo ma-
jö'ëremuoho ejaho'i dë vövöbajo'o uhohu'o ejaharue höjo. Ejahoromo huë baeromo öve sasohoromo
suvuoroho nosi örire i'imamuiromo ae
aho'o jabiesi örire i'imémijarue höjo. Jemesi jöho
ëhi uvoromo God-are ihoho döro bamoruomo'ë'e.

¹⁴ God-are ihoho döro bamoromo
uvoruomo'ë'e: God-ro Corinth aribövioho
huë mae bojëmi avohoromo dë vövöbajo'o
huotovëhamu öve sasohoromo ajamuiruomade
höjo. Ëhi uvoromo jemesi jöëni vavaenimoromo
God uaruomo'ë'e huro jemë ajëmiröhego.

¹⁵ Asë'e God hu mabëheje rabëni huro huë
baejavuoromo hesi Harihoho nosi örire suvuore
börömo bëhe bojamuijë'ëro jië'ëro. Suvuoro
börömo bëhe jië'ego no è hesi jöho bogo ato
varijënoho javue.

10

*A göëro sarerivoromo uvareje: Paul hu ma-
u'uhoromo Keriso-are muoho vaejaje höjo. O hesi
sinohemu uehorovoromo vaejaje hö uvamu Paul-
hu jabiesi jö mana ahëhoromo jajivade jöhoje.*

¹ Röhu Paul naro nasi jöho uë'ië'e. Jemëro
avo'avoho here. Keriso ma-taemorovoromo
sanu'e mu vaenövade a hesi ihore jöho
majëhi'ië'e. Aëro jemesi amore raromoromo nasi

jö sisë sareri'e atoromo uvoruomajeje: Nöröro rueromo Corinth hijë'oho juhuoni juhuonie hi'i öre gö hijë'oho Corinth aribövi jemesi örire biriri'övoromo darugo'e jöho surire nugö'öjaje höjo. Nörö éhi jië'e ae höjo.

² Éhi jië'e ae jiajë uvoruomaje aho naro jemesi örire ave jöho uëve. Avo'avoho uehorovego na ö'oromo Corinth hijë'iroho bogo biriri'övoromo darugo'e jöho majëhi'iro. Darugo'e jö majëhi'irodoho na bijönego'i röhu majëhi'irodoho iae na eni jeve. Ae rahumë nasi jö sarerivoromo uëvë'oho: O Paul-më ma-sa'a hesi muohuremu uehorovoromo muoho vaejarue hö uëvë'oho éhi jië'e aribövi jabesi örire naro biririvoromo darugo'e jöho majëhi'irodéro uehorove.

³ Jabumëro uëvarueje: Paul-më ma-sa'a hesi muohuremu uehorovoromo muoho vaejarue höjo. Iae mae. Iae no sa'are raromo jijiharueje röhu sa'a hesi muoho bogo uehorovë'e Satan'o muorovarueje.

⁴ No muorovë'oho bogo ave sa'a hesi bijo buno'oho ujuohoromo muorovarueje. A'i God-are jöeni bijo bunonö'e hesi darugoho baeromo Satan-are rejoho dadovo'amarueje. Hesi sareri'e jöho mu'uvaharueje.

⁵ Uehore rabe rabe simanore rovego éhuro döre bamorovoromo God bogo avoho gavarue éhi jië'e uehoro aehu baro bu'özë'oho noro aho'amarueje. Ahoromo vöröe aho'o bojamiromo a ioro'ioro jabesi simanoho huotovëharueje Keriso-are jöhemu ejaho'iröhego. Éhi'oromo Satan'o muorovarueje.

6 O jemëro Keriso-are jöho ejaho barë'iramu evare ae rahu jemesirire raromoromo Keriso-are jö bogo ejahoruomaje éhi jië'e aribövioho noeju i'u bojëmi'iröhoho eni javuo'ë'e.

7 Bogo gurihijë'e jemesi nunire jiajoho avo'avohoh gare. Aehu hesi uehorovoromo uvajoho: Na Keriso-are mu ajamijaje ae jevajë uvajoho ë'ego éhi jië'e ahuro uehorovo avohoromo uvo'iro: Na bogo nasi sivuoho Keriso-are mu ajamijaje aho jevo'i a'i na Keriso-are ae jevajëhi Paul-më jabu'o éhi jëvajëjo.

8 No Keriso-are aribövie javue röhu göho Badaro darugoho bojamuijë'eje hesi muoho vaeröhego. Darugo hesi bëhoho bogo jemë ijumëvo'i a'i ajëmego jemëro avoho biririvoromo mae uehorovobe va'irarijego. Éhuni è mu hesi darugo hesi jöhu'o naehu nimorohë'i jövë'oho éhu'o jö maëro jië'ero ijonöho bogo javojego'ë'e.

9 Röhu nasi darugo hesi jöho na bogo uë'ejo jemëro uehorovoromo uvojöeni: Juhuoninaguojöro jero èma jajivane höjo.

10 Èhesi bëhoho aëro sarerivoromo uvoruumajeje: Paul-hu jö jajivoromo majahuijë'iroho darugo ma'o majahuijaje höjo. O rueromo no'o hijë'oho hu ma-u'uhë'e aëro jië'ero bëhi rumo'e jöho jövego hejarue höjo.

11 Èhi sarerivoromo uvoruomaruoho nadi'ego jabumë avoho uehorovoromo uvo'iro: Paul-mëhu öre gö raromoromo darugo'e jö jajivaruehi jaburo rueromo no'o raromoromo muoho éhi darugo'o vae'iramu gë'ejarëjo.

12 Röhu aëro sarerivoromo uvoruomajeje: Paul-

më juhuoni'e aribövie jëvajëjo. Iae mae. Iae no juhuoni'e ae javue. Juhuoni'e aëro javuë'ëro bogo biriri'övoromo uë'ejo: Jabesi sivu uehorovoromo jabesi iho nigemarue ariböviohu'o no jabu'o masije gemuoho javuajëjo. No bogo éhioho uë'ejo. Ëho jaburo göëro gö hesi muoho garomo jabesi arijo'arije mevorovoruomajeje ga'i mae o sisë jëvego. Ëhi jië'oho simane sisë'i uehorovoruomajeje.

¹³ Röhu no bogo éhioho é'ejo. Nosi mu maho no bogo iosiramiromo ruëroho numëroho éma nimoronimorohë'ioho ato'ejo. No bogo sarerivoromo uvo'ejo: Ëho God-hu bojamuade muoho höromu nimoronimorohë'ioho ato'irögoro a'i hahu no bojamuade è muohuremu nimorohë'i ato'ejo. Röhu è muoho bogo öri göremuoho jio'i jemë'o ö'o baejëvë'e javue.

¹⁴ No jemë bogo baejëvë'e javuo'ibejo noeju jemë ajëmijaruohuni nimoroharuoho God-hu bamahuade énoho iosirami'ibejo. Röhu bogo iosiramijë'e javue. Ëhesi bëhoho Keriso-are jöho noro aevö'ioho ö'oromo majëhijareje. Ëhuni no nimoroharuoho iae maeje.

¹⁵ Ae göehu mu vaejaroho garomo no bogo uvarueje: Noro vaejare höromo nimoronimorohë'i atarueje bogo noeju vaejare muoho jië'ego. Röhu no uvö: Jemëro avoho biririvoromo Keriso mae uehorovo'iramu evare God-hu bamahuade éni jiajëhi ëhi nosi muoho jemesirire tutuvoromo böörömo bëhe ri'ö'a'ajëjo.

¹⁶ Ri'ö'iramu noro va'lō jemesi dejonörire sa'a ioro'ioro rajohu'o Keriso-are jö maho

majëhibe jijiho'ejarëjo. Majëhibe jijihë'iroho God-hu ae gö mu bojëmamu vaejare öri ari'eroho no bogo va'oromo jabuhu mu börömo vaejaroho garomo uvo'ejo: Noro vaejare höromo nimoronimorohë'ioho ato'ejo. A ioro'iorehu nimoronimorohë'i ataruëhioho no bogo ëhioho ë'ejo.

¹⁷ A'i God-are surire jöho ëhi uvë'eje: Nimorohë'i ato'ië'iroho Badare jöhemu nimorohë'i atorëjo.

¹⁸ Ëhesi bëhoho ae rahu jabesi sivu uehorovoromo ae uëvë'oho: No eni javuajë uëvë'oho bogo ëhuro God-are nuniroho maho jioruomo'ë'e. A'lí ae rahu Badahu uëvë'oho: Jabumë eni jëvajë uëvë'ohuro è aribövioxhuremu God-are nuniroho maho jioruomajeje.

11

Corinth ekaresiaëro sarerivoromo uvareje: Nani Paul hu bogo apostle maho jio'i ae gö i'o rovaroho ëho apostle maho jio'amajë uvoruomamu Paul-hu jabesi uehoro ahëhoromo jajivade jöhoje.

¹ Na bisemu simano rumo'e jöho jajivanovo'ië'e. Röhu na nege jemëro nasi jöho bogo bijönimo'i ma-taemorovoromo he'irarijego. Ma-taemorovoromo here.

² Jemëhu he'irarije hesi bëhoho sisëhu jemë baejëvojöëni God-hu avoho muebejëvajëhi naro ëhi jemë muebejëvajeje. Ëhesi bëhoho naro vavunö'e jemë muebejëvajeje. Ae gemuehu masuröhego uaromo vavuehu aboji muebejajëhi

naro ëhi ë'ajeje jemë Keriso-are övore bojëmego hesi aribövi mae jioromo hu gemu mae uehorovo'irarijego.

³ Keriso gemu mae uehorovo'irarijego muebejëve röhu na juhuoninege jemë Keriso gemu uhohu'o uehorovarijoho vuonugo'i sareri'e jöho ejëhoromo simane sisërëjëvego rori'o va'ojööni. Urimë'i sigobehu rueromo Eve sareri sareri'e jö majahijamu mae höromo ejahadëhi jemesi simanoho ëhi sisërëjëvego Keriso vuonugojööni uëve.

⁴ Naehu ëhi juhuonivaje hesi bëhoho ae göehu ö'oromo Iesuare jö noehu majëhijaroho huoto-huotovoromo majëhijego jemë bogo bijönimo'i ëho mabëhe ë'oromo ejarujeje. O God-are Aru'aho baejarijëhioho bogo ëhioho rue'i hesi aru'aho göëro ö'ego bogo bijönimarujeje. O jemë jö mae hejarijëhioho ae göëro bogo ëhioho majëhi'i hesi jöe gö majëhijego jemë ëhu'o bogo bijönimo'i ëho mabëhe ë'oromo ejarujeje. Jabesi sareri'e jö ejëharujohuni ëhuni nasi jöhu'o nadi bijönimo'i a'i ma-taemorovoromo here.

⁵ Ëhesi bëhoho jemëro sarerivoromo uvarujeje: Ëi'o rovare aribövioho apostle masijo masije jioruomo'i nörüare iohoh bogohöjo. Ëhi uvarujeje röhu na uehorovoromo uve: Jabesi iohohuro nasiroho bogo iosiramiromo taemehë'e höjo.

⁶ Jemë uvarujeje: Nörö ave sa'a hesi vuëvo'e jöe gö gö jövo'iröhoho hu dadivaje höjo. Nani na bogo ëhi jië'e jö jövaje aho jeve röhu na nuni aji'e jöho baejë'e ae jeve. Ënuni aji'e jöho aho'o noro röjëhi'ego jemë ma-samabëhe ganövariжеje.

7 O nani aveho uvarujeje sisë höjo. Naro manaho bogo baejë'e God-are jö maho jemesi örire éma majëhiromo éhuro nasi ihoho ba'obuejë'e jeve éhuro jemesi ihoho nigemë'e jioröhego.

8 Ekaresiae gö gö jabesi ijo bajoho ujuohëhoromo éhuro hinövodeje jemë ajëmi'irodëni.

9 Na jemë'o hiromo gavë'oho nasi mae sisë rabe rabe bogo eni jevamu gavë'oho na bogo jemesi öriroho huë vavaenoho bojëmiromo uë gënövodeje. Rabëni hesi bëhoho rabe rabe bogo eni jevajoho Christian ö mueno'ëro Macedonia sa'are jioromo ujuohëhoromo jemesi amore rueromo ajeminövareje. Ëhi jië'ëro na jemesirire jiaje maho sisëho bogo éninëmil'i avo'avoho memberovonövodeje huë vavaene bojëmijöeni. Ëhi gemuoho ë'onövo'ejo.

10 Keriso-are jö maho nasi dëreje. Ëhu'ëro na aveho jö mae uëve. Naehu jemesi maho sisëho bogo ujuohëhë'ëro naehu nimorohë'l'i jövajoho Greece sa'are raromaruje aribövioho ae gemu vadu'oho bogo ahevo'anue.

11 Na rabëni ëhi jië'e jöho uëve. Na na jemë bogo uehorovëvoromo éhuni jöve. Röhu God-hu gevajoho iae naro jemesi örire uehorovëvajeje.

12 Jemë ajëmijajohuni na manaho bogo ujuohajëro ijönöhu'o bogo ujuohëho'ejo. Ëhesi bëhoho i'o ö'are ariböviohuro nimö a ioro'iorohuro éma uvoröhego: Jabuhu nimorohë'l'i atarue jöho iae mae höjo. Jabu'o Paul-më'o masije gemuoho jëvajëjo. Ëhuni i'o ö'are ariböviehu jemesi bövi bise'o ujuohëharuëhioho na bogo éhioho ë'ejo

a ioro'iorohuro uvoröhego: Ëariböviohu'o Paulmë'o hahagu hahagu jëvajëjo.

¹³ Ëaribövioho bogo apostle maho jioruomo'i ma-sareri'e apostle jioruome. Sareri'e mu vaejarue aribövie jioruome. Huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejarueje aëro gëromo uvoröhego: Iae Keriso-are apostle jëvajëjo.

¹⁴ Ëhi jië'e sareri'e mu vaejarooho gëromo no bogo majiohavue. Ëhesi bëhoho Satan'o huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejego aëro uvoruomajeje: Aji'e aneraëro ë'ajëjo.

¹⁵ Ëhuni Satan-are mu vaejaharue ariböviohu'o huotorovoromo ma-döhemu mu mae vaejarooho ëho bogo börömehuje. Jabumë ë sisë vaejaruëhi ëhi sisëro va'o hesi jioruome.

*Paul apostle jioromo huë vavaeni baebe juvaje
jö hulu nimorohë'i jajivade jöhoje.*

¹⁶ Röhu urimë'i jajivodëhi iae na ëhi gemuoho majëhi'ië'e. Nadi ae gemu vadu'oho uvore: Paul simano rumo'e ae höjo. Röhu jemëhu uvë'oho: Nörö ëhi jië'e ae hö uvë'oho iae hesije. Simano rumo'e ae höromo ma-baejevego na'o ma-bisemu rajahirovë'i jajivo'iro.

¹⁷ Na avevejö'e jajivo'ië'aje jöho bogo Badahu nimajëhi jië'e jöho jajivo'i a'i simano rumo'e aehu ataruëhi ëhi jajivo'ië'e rajahirovo'irode bëhoho na jevajë uvë'ero jevë'ero.

¹⁸ Ae aho'obëhe sine rajahirovë'i ataruohuni ëhuni na'o ëhi gemuoho jajivo'ejo.

¹⁹ Röhu jemë uvë'oho: Nörö simano rumo'e ae hö uvë'oho nasi jöho ma-baere. Ëhesi bëhoho

jemë uvarujeje: No simano ma'e javuajëromo ë i'o ö'are simano rumo'e aribövioho mae höromo iae rajëhijë'i baejëvarujeje.

²⁰ Jemëhu jabesi darugore raromojöro rëmaruoho jemesi mae sisë ijëharuoho sarerisareriëmiromo jemë baejëvaruoho jemë taemëvaruoho nu ano'ere hirumijëvaruoho ëhi jië'e aribövioho jemëro baejëvarujeje.

²¹ Iae mae nomë darugo rumo'ëro javuë'ëro jabuhu ë'aruëhioho no bogo ëhioho ë'arueje. Ëhuni na javojego'ego uëve.

Jabuhu biriri'övoromo rajahirovë'i ataruëhi na'o biriri'övoromo ë'ejo. Na simano rumo'e aëro jöho jövevanove.

²² Jemëro jabumë rajëhijöro uëvarueje: Nomë Hebrew sa'a raje javuajëjo. Röhu na diho raje jeve. O uëvarueje: Nomë Israel raje javuajëjo. Röhu na diho raje jeve. O uëvarueje: No Abraham-are ujo ömo'öme javuajëjo. Röhu iae na'o ëho raje jeve.

²³ Jemëro jabumë rajëhijöro uëvarueje: Nomë Keriso-are mu vaejaharue ae javuajëjo. Röhu naro jabumë iosirëmiromo Keriso-are mu maho vaejajeje. Simano sisëréjë'e ahuro jövevanove. Jabumë iosirëmiromo mu bövie vaejë'e jeve. Iosirëmiromo Keriso-are jöeni savoji gagore hi'i hijë'e jeve. Majae aho'o hisuebijevobe rovë'ejö. Röhu jabumë bogo ëhioho hisuebijëvë'ejö. Iosirëmiromo vörö'ere va'amu guomevo'i höjë'eje.

²⁴ Jew rajehu vae aho'obëhe 39 hisuebijevö'i arijaroho ëho majae övo gö mine ëhi'obe rovë'ejö.

25 Majae niö'i gemu Rome rajëro na hisuebijeve'o'i arijë'ejö. Majae gemu munëro vajemijë'ejö. Majae niö'i gemu boat-re hiromo va'amu dadorovo'amadeje. Boat dadorovamu na majae gemu vahie gemu jovo ririre ijo ha'osi döre hetejodeje.

26 Majae aho'o öre göre göre juvodevare evare jovëro baejeve'o'i höjë'eje. Vajiohu'e aëro ijumevo'i höjë'ejö. Nasi sa'a rajëro ijumevo'i höjë'ejö. Sa'a ioro'ioro rajëro ijumevo'i höjë'ejö. Amore hijamu ijumevo'i höjë'ejö. Örire juvamu ijumevo'i höjë'ejö. Sö jovore juvamu ijumevo'i höjë'eje. Ma-döëremu agane vaejevaruohuro ijumevo'i höjë'ejö.

27 Mue vaeromo u'ue baenövodeje. Röho deroho bogo avoho niavonövodeje. I rumo'e jovo rumo'e ma-hinövodeje. Ioho bogo uehorovë'i hinövodeje. Javu rumo'e niögu rumo'e ma-hinövodeje.

28 Ëhi jië'e huë vavaeni ioro'ioroho bogo uë'i ave jöhemu uë'ejo. Majae ëhi ekaresiae dinö'e dinö'e jioruomajohuni na uehorovëvoromo nurunuruego avohe.

29 Ae gö dë vövöbajo'e u'uhë'iroho na'o gemuoho herovajeje. Ae göehu gö hesi dëre bijiohamu sisëre beva'ë'iroho huë vavaene sisë maro jevajeje.

Paul-ro Damascus jioromo ju'ebijadeje. Ëjöho Paul-ro jajivadeje noro uvoröhego: Hu darugo rumo'e jiade höjo. Ëhesi jöhoje.

30 Öre gö bogojevë'ego nasi jöho ëma nimorohë'i jävo'ejo. Röhu rabu muehu nasi örire rovadoho aehu heromo uvaruoho: Paul darugo rumo'e hö uvaruoho ëhi jië'e jöhemu nimorohë'i jäjivo'ejo.

31 Naehu jö jäjivo'ië'ajoho Bada Iesuare Börömoho o göho hesi Vavue God-ro geve na bogo sarerëmi'ego. Hesi ihoho ma-mabëhe jiemu jioibe va'ë'e.

32 Na Damascus amore hijodevare ë sa'a muebjaje ae Aretas-are uhure bamare ahuro ë amo börömo rejo hesi ojore ojore ae nugo'amadeje na va'ego guduamevoruomoröhego.

33 Ëhi'amu niomoniomo bojöre arirovodeje. Arirovamu ö'ëro beromo ma-saginiëri ö'ire ma'enë'i amo rejo sigagure ö'oho a'ohö'öjë'i ma-u'emu ba'amevamu rue je'onö ruvebi sa'are ravo'amoromo ju'ebidëgodeje.

12

God-hu mu mabëhe röjahı'ego Paul-hu nia'ovo'iraeromo ganövade jöhu'o huë vavaeni'e hijade jöhu'oje.

1 Röhu öre gö bogojevë'ego gö'o nimoron-imorohë'i jäjivo'ejo. Nimoronimorohë'i jäjivë'oho bogo ëhuro marëjevo'ë'e. Ëhi jie röhu Badahu ajemi'ego nia'ovo'iraeromo ga'amonövode jöho mu masije gö gö röjehi'ego nia'ovonö'e ga'amonövode jöho ëhi jië'e jöho iae na jäjivo'ië'e.

2 Na Christian ae gö gavë'e jeve. Ëaho God-hu baejamu aruhe ö'idö mare ajiomadeje.

Ajiomoromo vuonorö'ö ruvebijadoho vadune aho'obëhe 14 barëjë'eje. Nani hu sinohu'o ajiomadeje o nani sine diboromo ajiomadeje. Na'o bogo gave. Hesi God-ro gemuëro gave.

³ Naehu gavajoho ë aho God-ro baejamu Paradise-re ajiomadeje. Röhu maho uë'ejo. Nani sinohu'o ajiomadeje o nani sine diboromo ajiomadeje. Na'o bogo gave. Hesi God-ro gemuëro gave.

⁴ Hu ajiomoromo hejadeje jö mabëhe hesi jöho bogo ato'iröhe jöho uvavamu. Hejade jö ma-aehu atë'oho sisëje.

⁵ Ëhi jië'e a hesi jöho nimoronimorohë'i jövo'ejo. Röhu nasi jöho bogo jövo'ejo. Majae göro göro na bogo eni jevaje ë jöhemu nimorohë'i jövo'ejo.

⁶ Röhu nasi jöho nimoronimorohë'i jövo'ibejo ëho bogo simano rumo'e jöho jio'i ma-jö mae jio'ibejo. Röhu bogo nimorohë'ioho jövo'ejo jemëro ma-nasi jöhemu heromo uvojöeni: Paul a böröme höjo. Ëhi jië'oho sisëje. O nasi mu jemesi nunehu garomo nasi jö jemesi hia'ehu heromo nörö mae hö uehorovë'oho ëhemu iae maeje.

⁷ Röhu ae gö ö'idöre ajiomoromo Paradise garomo ruvebijade ë hesi jö majëhijode hesi bëhoho nasi jöho majëhiromo ë'odeje. Röhu ëhi jië'e mu masijo masijoho God-ro röjehijamu ga'amë'ëro na sisë'i uehorovoromo döre bamorovojojöeni ëhuni huro huë vavaen'i'ree bamevë'ëro huë vavaene gemuëro nasi sino uhure bibëro namijevanovajeje. Ëbibëho Satan-hu nugö'öjadohoje na sisë vaejevonövoröhego.

Röhu ë vavaeni rovade hesi bëhoho naro bogo sisë'ioho uehorovoromo döroho bamorovo'irodego.

8 Bibëro namijevanovamu hegorovo vae niö'i gemu Bada ëninami'i hijodeje rori'o babu'öjehoröhego.

9 Ëninami'i hijamu uevadeje: Bogo ë'ejöjo. Naehu huë baejavoromo darugo bojamajohuro ëhuro ja eni javajëjo. Ëhesi bëhoho ae u'uhëvë'oho nasi darugohuro ëhuro biririvëvo avohaje höjo. Ëhi uevë'ëro ëhuni rabe rabe bogo eni jevë'oho ëhi jië'e jöhuremu na nimoronimorohë'i jövo'ejo. Ëho nimoronimorohë'i jövë'oho nasi dë vövöbajo'o uhure ma-mabëhe jevo'ë'e ëhuro Keriso-are birirohuro na aegehoröhego.

10 Ëhu'ëro jië'ëro Keriso-are jöëni u'uhevë'oho o aehu sivegë'oho o naehu vörö'ere val'ë'oho o aehu sisë vaejevë'oho o huë vavaeni bövi bise'o baejevë'oho iae na huë mae jevajeje. Ëhesi bëhoho u'uhevë'oho iae evare na daruge baeromo biririvevajeje.

Paul-hu Corinth aribövi jabesi jöëni börömo bëhe uehorovoromo ëhuni jajivade jöhoje.

11 Nasi arijo'ëro nasi jöho nimoronimorohë'i jövoromo ëhuro na simano rumo'e aëro jajivanovë'e jeve. Jemëro na bogo ajemijë'ëro ëhu'ëro na öre gö bogojevadeje. Bogo naehu a'i jemëro uvo'ibejarije: Paul mu mae vaejaje hö uvo'ibejarije iae mae jio'ibejo. Röhu

jemë bogo ëhioho uvarijeje. Ëhuro öre gö bogoevadeje. Ëhesi bëhoho jemëro uvarujeje: Ei'o rovare aribövioho apostle masijo masije jioruomo'i nöruare iohoho bogohöjo. Ëhi uvarujeje. Iae na bise'e jeve röhu jabesi iohuro nasi iohoho bogo iosiramiromo masijoho jioruomë'eje.

¹² Na jemë'o hijodevare evare apostle-ehu vaeruomaje ëhi jië'e mu masijoho bogo gavarue darugo'e mue gö gö u'urume vaenövodeje jemëro garomo uvo'irarijego: Nörö apostle höjo.

¹³ Naro jemesi öriroho diehi sisë'i ajëmijë'ero jemë uvarujeje: Paul ekaresia ioro'iorohuremu ajëmi'i no bogo ajamuijade höjo. Jemë nani ëma uvarujeje: Paul-hu nosi mana bogo baeromo huë vavaeni bogo bojamuinövadoho ëho sisë höjo. Ëhi jië'oho nasi sisëho uehorovoromo vuonugore.

¹⁴ Röhu aveho gare. Urimë'i vae niö'i ö'oromo hijodoho iae na röhu maho ö'ië'e. Ö'ë'oho bogo huë vavaenoho bojëmiromo jemesiriroho mu hesi manaho bae'ejo. Ëhesi bëhoho na jemesi maho sisëho bogo uehorovo'irögoro jemë uehorovëve. Jemë nasi abozi harihu'o va'ëne jëvanove. Abozi harihu'oho bogo vëmu vavu'o jabesi jöenioho maho sisëho gagovoromo bahijëhoruomo'i a'i vëmu vavu'ohuro abozi harihu'ohuni gagovoromo bahijëhoruomajeje.

¹⁵ Naehu jemë ajëmi'irodëni nasi mae sisë bojëmi barëromo nasi arijo'arije ëhu'o bojamirovë'oho na mae jeve. Naro jemesi örire dë vövöbajo'e aho'o uehorovëvajeje. Na ëhuni jemëro na bogo börömoho uehorovevarujeje.

¹⁶ Nani jemë uvarujeje: Ja jö mae jövanuëjo.

Jasi arijo'ëro nosiriroho mu hesi manaho bogo baeromo huë vavaenoho bogo bojamuijane höjo. Iae mae-ëjo röhu ja sareri sareri'e aëro javë'ëro sareramuiromo nosi ijo bajoho ujuohahuane höjo.

17 Ëhi uvarujoho na jemëro uvö: Paul-ro sarerivoromo hu'o röromo ae gö nugö'özjade höjo huro ö'oromo nosi maho sisëho vajiohudaguojöro.

18 Röhu na Titus sisë maro uavodeje: Corinth amoro va'onëromo Christian ö göho nugö'özjadeje Titus'o gemu mae ö'oröhego. Ëhi ë'odeje. Titus-ro ö'oromo na huro sarerëmiromo jemesi inömoho vajiohëro ujuohëhadeje. Bogo. Jemë'o uehorovore. Hu'o na'o uehore gemuoho mue gemuoho baeromo jireharueje.

19 Ave noehu jajivarue jöho nani jemëro adahobe va'oromo uvonövo'aruje: O Paul-mëhu jajivare hesi bëhoho jabumëro jabesi ihoho nosi nunire avohoröhëni ëhuni jöho jajivare höjo. Röhu no bogo jemesi nuniroho riravoromo jajivo'i Keriso-are aëro javuë'ëro God-are nunire riravoromo jöho jajivë'e javue. Nosi ö mueno'e noehu jö jajivëhë'oho o mu rabe vaejëhë'oho ë hesi bëhoho bogo nosi ihoho avohorovo'i a'i jemë ajëmego biririvëvoröhego ë'arueje.

20 Na juhuoninege naro ö'oromo gëjöëni jemë ëhi mae jëvojöro negajoho gö jëvego o jemëro na gejöëni jemë na sanu'e ae jevojöro nëgajoho gö jevego. Na juhuoninege gëjöëni jemë iro muorovo'e vaejego o a jabesi mu mahuni dë vörönëgego o vörö'iraeromo muorovego o jemë

sivu sivue uehorovego o jeméro ae göëro gö sivego o ae göëro gö hesi sisëho saginiëri atego o sivue döro bamorovego o jemesi nimaruojhemu ëma vaejego. Ëhi jië'e mu sisëho jeméro vaejego gëjöëni ëhuni juhuoninege.

²¹ Na juhuoninege röhu maho ö'ego nasi Börömoho God-ro javoje bojemego jemesi nunire baejöëni. Ëhesi bëhoho na gëjöëni ae aho'obëhe jemesirire mami'e mu sisë vaejaroho bogo vuonugë'e jioruomego. Biriri'övoromo öehu jijihanovoromo bövi bise'o ëma vaejaroho bogo vuonugë'e jioruomego. Ëhi garomo huë vavaene böröme baejöëni ëhuni juhuoninego'ego jöho jajive ajëmi'l'irodëro.

13

Corinth rajehu avoho raromoröhego Paul-hu majëhiromo jögoru mëmade jöhoje.

¹ Urimo vae niö'i ö'odoho röhu maho ö'ejo. Ëhi jië'oho vae niö'i gemu ö'ë'e jevo'ë'e. God-are surire jöho ëhi uvë'eje: Ae rahumëhu ae gö hesi sisë court-re majëhijë'oho ae niö'i o niö'i gemu mu sisë gavarijohuro jöe gemuoho ajamirovoromo huruoho majëhi'iramu hesi jö sisëho jio'a'ajëjo. God-are surire jöho ëhi uvë'eje. Ëhuni jemë bogo avoho raromë'oho naro ö'oromo jemesi jö sisëho majae niö'i gavodoho röhu maho gavëho'iramu jemesi sisëho va'orahore hu-ruohëhë'e jio'ë'e.

² Urimë'i na ö'oromo rueromo röhu maho ö'ode majare evare jögore bojëmiromo uëvodeje: Mu sisë urimo vaejarije ariböviohu'o a ioro'iorohu'o

naehu röhu maho rovë'oho bogo vuororëmi'i i'ue bojëmi'ejöjo. Jemë'o hiromo ëhi uëvodocho öre égo'o hiromo röhu maho ëhi gemuoho uëve.

³ Naehu jemë i'u bojëmi'irode hesi bëhoho jemë uvarujeje: Ë'ego no ga'irarëjo Kerisoro Paul jöe bojamego o bogo bojamego huhu no majahui-jajoho. Iae naro Keriso-are darugoho baeromo ö'oromo i'ue bojëmi'iramu ga'a'aruje Kerisohu na jö bojemajoho. Kerisoro bogo ma-u'uhoromo jemesi öriroho muoho vae'i a'i darugo ma'o vae-jajeje.

⁴ Iae Keriso-are sino u'uhamu korosire anamu guomadeje röhu avevejö'oho hu God-are darugoho baeromo biririvoromo hijajeje. Keriso-are aribövie gemuohuro javuë'ëro no'o ëhi u'uhavuajeje. Röhu God-are darugoho baeromo Keriso'o gemu mae raromoromo biririvoromo jemesi örire ajëmi'ejo.

⁵ Nasi öriroho nadi bijeho ge'i a'i jemesi arijo'arije garorovoromo gare jemë Keriso uhohu'o mae uehorovëvego o ma-döëremu mae uehorovëvego. Jemë iae garomo uvarujeje: Iesu Keriso Corinth rajo nosi dë vövöbajo'ere hijaje höjo. O na jemë ma-döëremu muoho vaejarujeje.

⁶ Röhu naro uve: Jemëro garomo uvo'a'arujëjo: Paul-më bogo ma-döhemuoho muoho vaejarue höjo. Na nege jemëro ëhi uvo'irarijego.

⁷ Noro God-are örire uavarueje huro ajëmego jemë bogo rireromëvo'iröhego. Ëhesi bëhoho bogo ae aho'obëhe uvo'irarijego: Paul-mesi darugoho ruahö'özjë'e hö uvo'irarijego bogo ëhunioho no uavarueje. A'i no uavarue hesi bëhoho

jeméro mu maemu vae'irarijego ëhuni God uavarueje. Röhu jemë mu mae vaejamu noeħu i'u bojëmi'iröhe darugo bogo röjëhijamu aehu uvë'oho: Paul-mesi darugoho bogohö uvë'oho iae hesije.

⁸ God-are jö ma aho'iröhoho no bogo eni javuo'i ma-nigemo'iröhoho eni javue. Ëhuni jemëhu mu mahemu ejamu gëvë'oho no i'u bojëmi'iröhe darugoho bogo röjëhi'ejo.

⁹ Jemëhu Keriso-are darugo baeromo biririvë'oho o noeħu Keriso-are darugo jemë bogo röjëhiromo i'u bogo bojämamu a nunire u'uhavuë'oho iae nimoroharueje. Jeméro avo'avohu uehorovo'irarijego ëhuni noro God-are örire ua gavarueje.

¹⁰ Ëhu'ego na öre ëgo'o hiromo ave jö ja-jivaje hesi bëhoho na ö'oromo jemë'o hiromo nasi darugoho bogo baeromo vörö'e i'uohu bojëmi'irodëni. Ëdarugoho Badaro bojemadeje bogo jemë ijumëvo'i a'i ajëmego avohu biririvromo mae uehorovobe va'irarijego.

Paul-hu ijo tugoho'i jejëmijade jöhoje.

¹¹ Nasi ö mueno'e ijo tugoho'i jöho uë'ië'e. Mae raromore. Avo'avohu uehorovoromo nasi jöho ejehore. Uehore gemu baeromo huë mae baerovore. Ëhi ë'ë'oho God huë ma o sanu'e jö bojamuijaje ahuro jemë'o hi'ë'e.

¹² Christian ö mueno'ehu jejamirovaruëhi ëhi jejamirovore.

God-are aribövie aho'obëhe jemesi örire jejëmijö.

13-14 Bada Iesu Kerisoro huë baejëvoromo
jemë aho'o ajëminövo'i God-ro jemë aho'o
uehorovëvonövo'i God-are Aru'aho Mahuro ae
aho'o jemë'o gemu mae hi juvo'ë'e. Ahia mino'e.

**God-are Jögoru I'oho
The New Testament in the Omie language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Omie long Niugini**

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ömie (Omie)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

a68769b4-6180-5825-a17e-676d8f6a7efa